

Secció Excursionista

Centenari de la Secció: comença el compte enrere

El passat mes de novembre s'esqueia un aniversari que esdevindrà important per aquesta Secció d'aquí un parell d'anys, em refereixo a la data de fundació de la Secció Excursionista. Un esdeveniment que incumbeix a tota la gent de la casa i que, per la seva longevitat –són cent anys!–, també ha de ser motiu de celebració dins l'àmbit local i al món excursionista en general. Per aquesta raó ja s'estan preparant actes per poder-ho festejar.

L'origen de l'excursionisme a Reus es situa en els primers moments en què apareixia aquesta activitat al país. Es té notícia de diferents sortides, des de finals del segon terç del segle dinou. Però, en el desenvolupament d'aquestes activitats, no hi havia una voluntat de constituir-se en associació, dirigida a promoure exclusivament les sortides. L'excursionisme formal, és a dir, tot aquell portat a terme per qualsevol grup que tingui per objectiu principal el desenvolupament, d'una manera regulada, de l'activitat excursionista i tot el que se'n deriva, va aparèixer a Catalunya el 1876 amb la fundació de l'Associació Catalanista d'Excursions Científiques, origen del Centre Excursionista de Catalunya. Al Camp de Tarragona, exceptuant l'intent no reeixit de l'Ateneu Tarraconense de la Classe Obrera, el 1895, no s'esdevingué la creació d'una entitat d'aquestes característiques fins la fundació de la Secció Excursionista del Centre de Lectura, el 1901.

La gestació de la Secció Excursionista va tenir com a precedent una sortida efectuada el mes de juliol que es va anunciar a la *Revista del Centre*, al número de la primera quinzena d'aquell mes, com una altra de les activitats portades a terme per l'entitat: "Un grup de socis del 'Centro de Lectura', ha organizado una excursión á Santas Creus la cual efectuarán el próximo sábado". La sortida va satisfer els seus components, i en va sorgir de seguida la idea de constituir-se en agrupació. La bona acollida de la iniciativa es va veure reflectida en l'editorial del segon número de juliol de la Revista, on es congratulava del desenvolupament de l'excursionisme a la ciutat pels aspectes positius que aportava: "Ha llegado hasta mi la noticia de que,

en una de las sociedades de recreo de las muchas que hay en nuestra ciudad, se ha constituido, ó está á punto de constituirse un grupo alpinista (...) Y á más de ese grupo de jóvenes excursionistas, en nuestro mismo 'Centro' se ha formado también otro grupo, que inauguró sus excursiones en proyecto con la que hizo el día siete del actual al monasterio de Santas Creus".

Aquest mateix article plantejava, d'una banda, la necessitat que tenia una part de la joventut urbana de fer exercici físic, la qual passava llargues hores del dia fent activitats estàtiques i, de l'altra, els beneficis, d'enriquiment moral i intel·lectual, que en podien treure aquests joves del contacte amb la natura, els quals, més endavant, haurien de revertir en el caràcter del país. Hi ha un tret dels que reflecteix l'editorial a destacar, és aquesta conceptualització urbana, la qual mostra el procés de creixement de ciutat on es trobava immers Reus, amb les seves derivacions pejoratives, com pot ser l'allunyament de la natura que es converteix en una falca entre el món rural i urbà, i passa a ser idealitzat; o bé, l'interès per l'exercici físic i els esports, substituïts de la manca de mobilitat i al qual li atribuïen la qualitat de 'generator' d'un esperit contraposat al que oferia la ciutat no tan sols en l'àmbit moral sinó, també, en el polític.

Altrament, per sobre de les interpretacions morals o higièniques que se li pogués donar a l'activitat excursionista des d'una tribuna d'opinió, la realitat era més prosaica pel grup de socis de la casa que es van embarcar en el projecte. La data efectiva de creació de la Secció Excursionista no va arribar fins el set de novembre, moment en que, tal com apunta Anguera, el Centre de Lectura "comença a adquirir la nova fórmula de constitució d'entitat cada vegada més apropiada a un ateneu modern". Tot i la precarietat dels inicis, a aquest grup no els va restar voluntat per tirar endavant el projecte. La Secció es va donar a conèixer públicament de manera immediata a la Revista del Centre de Lectura de la segona quinzena de novembre. Per mitjà d'avís s'anunciava que, "la Junta de Gobierno,

accediendo á la petición de algunos señores socios, ha aprobado la formación en esta Sociedad de una 'Sección Excursionista' (...) Los señores socios que deseen formar parte de la misma, pueden efectuar su inscripción en la Conserjería".

Durant els primers mesos d'existència de la Secció no es liquidava cap tipus de quota i només estava composta per quatre socis: Josep Carbonell, Arcadi Fort, Alfred Oberholzer i Pere Cavallé però, com afirma aquest darrer "teniam voluntat y anhels de treballar y avui hù demá un'altre anaren entrant socis". Es va tardar cinc mesos fins que no es va organitzar la primera excursió oficial, duta a terme els dies 30 i 31 de març de 1902. Segons comentava la Revista del Centre de primer d'abril, un grup de catorze excursionistes es va desplaçar a les poblacions de Vilanova i la Geltrú i Sitges. Malgrat els problemes d'organització que va generar l'excursió, "aquesta anada va determinar l'èxit que hem obtingut".

De ben segur que quan Pere Cavallé va pronunciar aquestes paraules, el 1904, en el discurs de presentació de la memòria de gestió, desconeixia l'èxit que arribaria a obtenir la Secció Excursionista, ja sigui en la prolongació del temps, no obstant les diverses vicissituds viscudes pel panorama polític i social de cada moment històric; com és, en les diferents etapes d'existència, algunes més esplendoroses i d'altres més crítiques, tant en la qualitat de la tasca excursionista desenvolupada, com en el nombre de participants. Tot plegat, analitzat com a fenomen social, ens porta a reflexionar sobre la importància del paper que ha jugat l'excursionisme en general, durant tot aquest període, en el desenvolupament del nostre país des de la perspectiva de la recuperació i estudi del patrimoni històric i natural, la funció estructurant d'una societat, la incidència política, entre d'altres. És palès que hi haurà ocasió d'aprofundir en aquestes reflexions durant les celebracions del centenari.

■ ÒSCAR SUBIRATS I TORREBADELL
Informació i inscripcions: secretaria del Centre de Lectura i Departament d'Història i Geografia de la URV.